

HUNDEN

Indledning.

Fra naturens side kan alle racer anvendes. Hunde er alle født med en formidabel lugtesans. Det kan dog diskuteres om man bør bruge små hunde til eftersøgning af råvildt, da dette som regel ikke lader sig "stille" af hunden og de små hunde kan ikke trække det ned for at fange af. Det har man bl.a. taget konsekvensen af i schweissregistret, hvor man ikke optager hunde af små racer som gravhunde, beagles, cocker spaniels og lignende. Så kun hunde som er store nok til at fange af, kan være med her. Under alle omstændigheder er sportstræning noget alle hunde vil kunne lide og det er samtidig en dejlig afslappende form for træning. Man starter med, i fred og ro, at udlægge et blod spor i skoven, senere henter man hunden og "går" sporet med den. Når man så er færdig har man tillige en dejlig træet hund som har fået tilfredsstillt sine naturlige behov.

Schweisshund kontra sporhund.

Der er stor forskel på at uddanne en schweisshund og det at træne spor. En schweisshund skal kunne finde anskudt eller påkørt klovbærende vildt. Den skal kunne slippes til hetz og er det råvildt skal den kunne fange af og er det en af de større hjortevildtarter eller vildsvin skal hunden kunne stille dyret og holde det på stedet til jægeren kommer frem og afliver det.

At træne en schweisshund er et målrettet arbejde som kræver der trænes på fært af vildt. Så man skal have tilgang til vildt dele som klove, blod og skind. Skal man bruge hunden til aktiv eftersøgning skal man have tilgang til dele af de vildtarter som hunden senere kommer ud for at skulle eftersøge og man skal helst have tilgang til dele fra mange forskellige individer. Jeg bliver ofte spurgt om hvilken træningsmetode som er den bedste, færtsko eller konventionel og her er jeg af den overbevisning at hvis man vil træne en schweisshund, så skal man træne med færtsko; men hvis man derimod blot interesserer sig for sporarbejde for sportens skyld og gerne vil gå til schweissprøver kan man sagtens træne sin hund på konventionelle spor. Man kan faktisk hos flere netbutikker købe tørret blod som blot skal røres op i vand og dermed klar til brug, nemmere bliver det ikke.

Hvis ens interesse ligger i sporarbejdet og træningen er for aktivering af hunden skal man måske overveje at træne fodspor. Det kan man sagtens træne med en jagthund og det er noget lettere at finde arealer til træning af fodspor end til schweisstræning og udfordringerne og glæden ved arbejdet er jo de samme for hunden.

Hundens lugtesans.

Hunde er i forhold til mennesker udstyret med en formidabel lugtesans. Man mener at hunden på fuld mave har 800.000 gange bedre lugtesans en mennesker og 2.4 millioner gange bedre på tom mave. Ved forsøg har man fundet ud af at hunden kan finde duftkoncentrationer så små som 1:175.000, hvilket jo må siges at være fantastisk. Man har også fundet ud af hundens næse har en såkaldt "hower effekt". Hunden trækker vejret ind gennem det store hul og puster ud gennem slidse. Når hunden samtidig holder snuden tæt over underlaget skaber dette et vaccum som hjælper med at få så meget fært ind i næsen som muligt, den såkaldte "hower effekt" eller sagt på Dansk støvsugereffekten. Så alene de fysiske forhold gør en kæmpe forskel i forhold til vi

Spanielskolen

Steen Stenild, Birkevej 12, 8370 Hadsten telefon 86983353 email steen-stenild@hotmail.com
hjemmeside www.tacora.dk

mennesker. Herudover kan hunden arbejde med den samme lugt i lang tid, det kan vi ikke, vi bliver "immune" over for en given lugt når vi har været udsat for den i et stykke tid. Hvem har ikke prøvet at komme ind i et rum med en speciel lugt og efter nogen tid synes lugten at være forsvundet.

Hunden har også langt større evne til adskillelse af lugte. Mennesker siges at kunne adskille op til 24 lugte på en gang; men hunden kan adskille op til 2000 lugte på en gang.

Hunden har med andre ord en meget stor formåen med lugtesansen og det hunden kan få problemer med er ikke at opfange og skelne dufte; men derimod at lokalisere dem.

Dette forklares med den såkaldte "asketeori" der siger at duften fra et emne spreder sig som aske. Altså størst koncentration ved kilden og så mindre og mindre jo længere væk man kommer.

Hunden søger altid mod den stærkeste kilde til færtten. Hvis området sporet går i har et meget broget fært billede kan hunden have sværere ved at lokalisere kilden og skal derfor bruge mere tid på sporet.

Man mener også at ryk i halsbåndet påvirker hundens lugtesans, da det påvirker forbindelsen mellem hundens lugteorgan og hjernen, ligesom det vi kender som piskesmæld. Tvang og stres er ligeledes med til at forringe hundens lugtesans i betydelig grad. Derfor kan vi heller ikke på nogen måde arbejde med tvang i forbindelse med spor.

Vi kan være helt sikre på at det ikke er hunden som kommer til at sætte begrænsninger i forhold til hvor langt en spor ekipage kan komme, dette hviler alene på hundeføreren.

SPORET OG FÆRTTEN

Sporet og færtten.

Selve sporet består af flere dele. Når nogen bevæger sig gennem terrænet taber man hudceller og man efterlader et fodaftryk i jordbunden. Vildtet taber også hudceller og efterlader et klovafttryk.

Vildtet afsætter dufte fra kirtler og selve klovafttrykket starter en forrådnelse ved gennem trædningen af vegetationen i jordbunden. Anskudt eller påkørt vildt efterlader også kropsvæsker, som blod og måske mave/tarmindhold. Alle disse elementer skaber sporet. Nogle er mere flygtige end andre. Hudceller og hår kan føres bort med vinden. Blod og kropsvæsker kan havne oppe i vegetationen og tørre ud i solen. Selve klovafttrykket og de kropsvæsker som havner på jordbunden forbliver i terrænet i længere tid. Dygtige schweissunde kan følge denne fært efter flere dage.

Der er selvfølgelig forskellige forhold som har indvirkning på disse sporforhold. Dyret som bevæger sig gennem terrænet afgiver mere eller mindre kropsfært og jo hurtigere dyret bevæger sig jo længere er der også mellem klovafttrykkene. Alt efter anskydningens art afgiver dyret mere eller mindre af kropsvæsker.

Der er også påvirkningen fra miljøet. Jordbunden ånder, når jordtemperaturen er højere en lufttemperaturen, kan man sige jorden ånder ud, færtten stiger op. Når jordtemperaturen er lavere end luften ånder jorden ind, færtten bliver ved jorden. Hundens lugtesans fungerer bedst ved en luftfugtighed på mellem 35 og 55 % og man mener det tager op til 10 min til et kvarter for hunden at omstille sig fra f. eks tør til fugtig luft.

Herudover har det afgørende betydning hvilket underlag sporet ligger på. Der kan være tale om et meget enkelt færtbillede, hvor underlaget er hårdt som f.eks asfalt, sten, grus og lignende, eller der kan være tale om et meget broget færtbillede, hvor underlaget er f.eks en skov.

Man taler om gunstige eller ugunstige fært forhold.

Gunstige fært forhold er :

Spanielskolen

Steen Stenild, Birkevej 12, 8370 Hadsten telefon 86983353 email steen-stenild@hotmail.com

hjemmeside www.tacora.dk

- ubefærdede arealer, vindstille, fugtigt vejr, køligt vejr, støvregn, sne og tåge.

Ugunstige fært forhold er:

- Stærkt befærdede arealer og stærk trafik. storm, hede, tørke, stærk regn, frost og stærkt snefald.

Man skal være opmærksom på at, hvis hunden kommer fra et areal med et meget enkelt fært billede, som f.eks. en vej og sporet går ind på et areal med et meget broget fært billede, som f.eks. en skov vil hunden lige pludselig have sværere ved at fastholdes sporet. Den krydser lidt frem og tilbage indtil den får skilt den rigtige fært ud i det ændrede og mere brogede fært billede. Hunden kan også sagtens følge et spor i vand, da fært opfører sig som luft i vand og stiger til vejrs og først spreder sig ved overfladen, den såkaldte skorstenseffekt.

HVALPETRÆNINGEN

Hvornår og hvordan starter vi ?

Hvis man vil have en virkelig god schweisshund, skal man starte med at præge den lille hvalp i retning af dette. Start med at lægge et slæb med noget lever eller lunge i et net. Stil hvalpens mad forenden af sporet. De første slæb skal ikke være for lange, kun 10-20 meter. Hvis dette fungerer fint nogle gange, kan vi slæbe en kronvildt klov. For enden af sporet lægger vi kloven og når hunden finder denne belønner vi den med dens mad, eller evt. noget ekstra godt mad. Når hvalpen kan udrede et sådan slæb spor på et hundrede meter, kan vi gå over til sammen med slæbet af kloven at dryppe blod i sporet. Når vi har prøvet det nogle gange er det tid til at prøve fært skoene. Læg et spor med en kombination af færtsko og blod dryppet i sporet. Læg et skind forenden af sporet. Når hvalpen finder skindet skal den have lov at ruske det. Det handler om at holde øje med hvalpens reaktion og sørge for at holde dens motivation. Hvalpe sporene skal være så nemme at hvalpen følger dem lige i kernespor.

Schweiss træning er special træning og det vi når at præge hunden med, det første år sidder for livet. Så sørg for at få hvalpen introduceret til færten af alle de forskellige vildtarter man senere ønsker den skal kunne arbejde med.

Hvalpe træningen handler først og fremmest om at præge hvalpen på de forskellige typer af fært emner vi senere vil arbejde med og så at vænne hvalpen til at følge spor. Allerede under hvalpetræningen er det vigtigt at vi ikke lader hvalpen bredsøge; men sørger for den holder sig så tæt på kerne sporet som muligt.

GRUNDTRÆNINGEN

Grundtræning

Som ovenfor nævnt er det godt at starte med hvalpen og lave de første spor som slæb på smalt fært billede. Det er dog ikke alle som ved, når de får hvalpen, at man gerne vil arbejde med

Spanielskolen

Steen Stenild, Birkevej 12, 8370 Hadsten telefon 86983353 email steen-stenild@hotmail.com
hjemmeside www.tacora.dk

schweiss og man kan da også sagtens starte schweiss træning med en voksen hund. Vi skal blot sikre at give hunden den rigtige grundtræning.

Denne grundtræning handler om at lære hunden måden på, hvordan den følger spor og at klare diverse forhindringer, som vinkler og lignende, på sporet. Selv om ens mål er schweiss træning kan denne grundtræning sagtens foregå ved at lære hunden at følge fodspor evt. med udlagte godbidder. Det er en fordel at man i starten træner på underlag med et smalt fært billede, altså hårde underlag, som grus, beton og asfalt eller f.eks. en fodboldbane.

Man går simpelthen et spor hvor man med mellemrum dropper et pølse stykke og for enden af dette spor placerer man ekstra pølsestykker, noget af hundens legetøj eller andet som hunden er glad for.

Når hunden skal gå sporet skal vi holde den i kort line og på den måde sørge for at den arbejder så tæt på kernesporret som muligt. Hunden bør max afvige ca. 20 cm til hver side af sporet og afviger den mere, stopper vi øjeblikkeligt. Kommer hunden ikke tilbage til sporet når vi stopper, kan vi gå lidt baglæns i sporet, hvorved hunden vil blive ledt rundt og tilbage ind på sporet. Så snart hunden har næsen i sporet går vi fremad og roser.

Det er meget vigtigt at rose hunden for at følge spor og ikke kun rose den for at finde noget i slutningen. Vi kan evt. helt arbejde uden et emne i slutningen.

I starten udlægger vi godbidder i sporet på forhånd. Senere kan vi kaste godbidder i sporet foran hunden. Husk at timingen af belønningerne er vigtigt og de SKAL komme præcis når hunden har næsen helt nede i sporet. Hvis vi ønsker lidt mere intensitet i hunden, kan vi kaste legetøj eller bold som belønning.

Vi starter med korte spor på bare 30-40 meter, man kan evt. i starten lade hunde se man lægger sporet og vi går det umiddelbart efter udlægningen. Næste skridt er at vi øger længden gravis op til nogle hundrede meter. Når dette også fungerer kan vi begynde at lade sporet ligge en times tid inden vi går det. Når hunden kan gå en time gamle spor på en tre hundrede meter kan vi begynde med terræn overgange. Det kan være fra grus/asfalt over på græs og senere også ud i skrubbevoksningen.

Når hunden også følger sporet over forskellige underlag begynder vi på vinkler, først bløde vinkler for at ende med vinkelrette knæk og spidse vinkler. Vi sørger hele tiden for at holde hunden i kort line så den lærer at blive direkte i kernesporret. Når hunden har lært de grundlæggende teknikker i sporarbejdet gennem disse fodspor kan vi begynde at lægge blod i sporet og skære ned på godbidderne.

Der er den fordel ved at træne på fodspor på hårdt underlag, at man har meget lettere ved at finde arealer at træne på og kan derfor træne hver dag. Man kan også sagtens træne fodspor med hvalpen eller unghunden.

Samtidig med sportræningen er det også en fordel at træne fært diskriminering med hvalpen; men det kan du læse om i næste afsnit.

Færtdiskriminering

Færtdiskriminering er at hunden kan udskille en given fært blandt flere færtemner og påvise tilstedeværelsen af den. Det kan vi f.eks. bruge når hunden skal finde "anskudsstedet" eller blot starten af et spor.

For at lære hunden at påvise en bestemt fært skal den forbinde dette med forstærkning, altså en belønning som hunden er villig til at arbejde for. Man skal også bruge et markeringssignal til at fortælle hunden når den snuser til den rigtige fært, som oftest en clicker. Som belønning vil de

Spanielskolen

Steen Stenild, Birkevej 12, 8370 Hadsten telefon 86983353 email steen-stenild@hotmail.com
hjemmeside www.tacora.dk

fleste bruge godbidder, hvilket er hensigtsmæssigt her da belønningen helst skal komme lige ved den positive fært.

Man skal bruge nogle beholdere til at opbevare færtprøver i. de kan være af glas eller metal, jeg har selv fundet nogle krydderi glas i Ikea som ganske fortrinlige.

Så skal vi bruge nogle færtprøver, både af den fært vi ønsker hunden skal markere og så mange forskellige som muligt af noget som vi vil hunden skal ignorere, altså negative fært.

Hvis vi f.eks. vil arbejde med eftersøg af hjortevildt skal vi i princippet have tilgang til færtprøver af de hjortearter som kan blive aktuelle og gerne prøver fra så mange forskellige individer som muligt. Hvis vi kun arbejder med fært fra en hjortearart vil hunden jo kun blive vænnet til at arbejde med denne og ignorere de andre. Vi indlærer dog de forskellige hjortearter hver for sig.

Hvis vi f.eks. vælger at starte med kronvildt, tager vi noget fært, det kan være hudstykker eller lignende og kommer i et af vore glas. Vi præsenterer glasset for hunden, ved at sætte det på gulvet foran den. Så snart hunden viser interesse og snuser til glasset klikker og belønner vi. Det gentager vi en ti gange og hunden har nu fået identificeret en fært (kronvildt) som giver belønning. Næste skridt er at tage glasset med fært sammen med nogle tomme glas og stille foran hunden. Den vil sikkert snuse til flere af de tomme glas, hvilket er ok. I det øjeblik hunden snuser til det positive glas klikker og belønner vi. Dette gentager vi også en ti gange og hunden har nu lært at den skal vælge glasset med kronvildt færten frem for de tomme glas for at få belønning.

Lav en holder til seks glas så disse står på række. Det kan nemt laves af nogle brædder, hvor man med et hulbor, borer seks huller til glassene.

Vi placerer nu glasset med positiv fært og fem andre tomme glas i holderen, henter hunden og lader den finde det rigtige glas som vi klikker og belønner for. Tag hunden væk og byt rundt på glassene og prøv igen. Hunden må gerne snuse til de tomme glas blot den fravælger dem og går videre og finder det rigtige glas.

Det er nu tid til at lære hunden en markeringsadfærd. Hvis vi f.eks. vil have hunden til at lægge sig ved den rigtige fært, hvilket jo er praktisk ved eftersøg af et anskudssted, skal vi indlære dæk helt separat fra færtdiskriminerings øvelserne. Når hunden således kender dækøvelsen og dækker sikkert på signalet dæk, tager vi glasset med den rigtige fært og sætter på jorden foran hunden. Når hunden snuser til glasset venter vi med klikket. Hunden bliver lidt forvirret over det manglende klik og da vi lige har lavet nogle gentagelser af dækøvelsen er der stor chance for at den nu i bar frustration dækker. Med det samme hunden dækker, klikker vi og belønner hunden tæt ved glasset. Når hunden kan denne markering på et glas, tager vi den frem til rækken af glas og lader den finde det rigtige glas. Vi holder nu igen klikket tilbage når den finder den rigtige fært og håber på hunden lægger sig. Vi klikker og belønner for markeringsadfærden på det rigtige glas. Når hunden har lært markeringsadfærden skal den fremover markere ved hjælp af denne, ved den positive fært, inden vi klikker og belønner.

Når hunden således kan markere kronvildt færten og vælge de fem tomme fra skal vi i gang med indlæring af negativ fært. Vi tager noget fært som umiddelbart ikke er interessant for hunden og kommer i et par af de andre glas. Denne gang stiller vi de to negative først i rækken og lader hunden søge rækken. Kun de første par gange stiller vi bevidst to negative foran det positive og kun for at se hundens reaktion de første par gange den præsenteres for negativ fært. Fremover skal vi altid sørge for at det er helt tilfældig hvor det positive glas står. Man kan evt. mærke hullerne på brættet med numre fra et til seks og så bruge en terning til at bestemme placeringen af det positive glas. Vi skal bruge så mange forskellige negativ dufte som muligt og gerne nogen som findes i det miljø hvor vi senere vil have hunden skal finde den positive fært. Tænk altså på hvilke dufte hunden møder i skoven når den skal finde et anskudssted. Vi skal i hvert fald bruge duft fra vildtarter som vi ønsker hunden skal ignorere. Det kan være fasan, and, due, ræv, hare, kanin; men også gerne fært fra mus og andre mindre ikke jagtbare arter.

Spanielskolen

Steen Stenild, Birkevej 12, 8370 Hadsten telefon 86983353 email steen-stenild@hotmail.com

hjemmeside www.tacora.dk

Når hunden er blevet dygtig til at markere for kronvildt i rækken af glas er det tid at flytte træningen ud i det rigtige miljø. Her kan man starte med at gemme glasset med kronvildtfærten i haven. Sæt glasset så det ikke er synligt for hunden og bed den finde det med samme kommando som da den skulle markere for færten i rækken af glas. Gørt det ikke for svært og start hunden bare et par meter fra glasset i starten. Man kan også i stedet for glasset bruge et tæg, som er en ideel beholder at bruge i naturen, da den er nem at gemme og evt. Grave ned på anskudsstedet. Når hunden således er blevet god til kronvildt starter vi processen om igen med den eller de andre vildtarter vi vil have på hundens positivliste. Du kan ved at klikke her, se en lille video, hvor jeg træner færtdiskriminering med Axel. Han starter søget med kommando dyr. Jeg klikker ham for at markere det rigtige glas. I den næste video, som du kan se ved at klikke her, er jeg begyndt at lære ham markerings adfærd, han skal bukke når han markerer for det rigtige glas.

SPORTRÆNINGEN

Træningsareal

Det er selvfølgelig en forudsætning at man har et træningsareal. Her er det bare om at komme rundt og spørge lokale lodsejere om lov. Vær omhyggelig med at forklare hvad schweiss/ sporttræningen går ud på og at hunden under træningen er i line. Alle arealer kan bruges og det bedste er at have både højskov, blandskov, eng og marker til rådighed. Har man en fire til fem forskellige steder at træne, vil man ved træning en gang om ugen jo kun skulle besøge det samme terræn en gang om måneden og forstyrrelsen vil da være minimal.

Vær opmærksom på reglerne om færdsel i skovene. I de private skove må man slet ikke færdes uden for de anlagte veje og stier. I statsskovene må man derimod gerne færdes uden for stierne; men man skal stadigvæk spørge om lov til alle former for træning.

Samarbejde mellem hund og fører.

At følge et schweis spor er et samarbejde mellem hund og fører, de skal hver især yde deres bedste på det område, hvor de har ekspertisen. Vær meget opmærksom på at næsen sidder altså på hunden. Din viden om at følge sporet ligger under træningen i at du har lagt det. På rigtigt eftersøgning i kraft af din erfaring som jæger, med kendskab til vildtets vaner. Dine evner til at finde og tyde pürchtegn og ikke mindst læse din hund. Du er din hunds samarbejdspartner, uden hunden havde du ikke en kinamands chance !

Det vil sige man skal motivere hunden til at arbejde for sig og sker der fejl, er det dig og udelukkende dig som laver dem. Du skal i træningen afpasse kravene til hunden så de passer til dens øjeblikkelige niveau og den dermed altid får en positiv oplevelse ud af at følge spor. Du skal øge kravene langsom og i takt med hunden udvikler sig. Du skal først og fremmest lære at læse din hund. Hvordan reagerer den når den går af sporet Hvordan er kropsholdning? hvordan er haleføringen ? hvordan er næseføringen ? Hvordan er hundens træk i linen. Det er vigtigt at lægge mærke til disse ting under træning, så man under rigtig eftersøgning eller prøve kan se om hunden arbejder på sporet eller ikke.

En anden meget vigtig ting, er det faktum at hunden lugter bedst når den selv finder et passende arbejdstempo. Nogle hunden arbejder langsomt og nogle kan arbejde forholdsvis hurtigt; men lad være med at lade hunden løbe ukoncentreret af sted på sporet, så vil den blot løbe fra sin egen næse !

Spanielskolen

Steen Stenild, Birkevej 12, 8370 Hadsten telefon 86983353 email steen-stenild@hotmail.com
hjemmeside www.tacora.dk

Man kan sige der er tre grundregler i samarbejdet.

1. Næsen sidder på hunden- ikke på dig
2. Koncentreret hund lugter bedst
3. Læs hunden rigtigt og vær en god støttepædagog

Fra grundtræning til schweiss spor.

Når hunden i grundtræningen kan gå et fodspor på nogle hundrede meter som indeholder både vinkler og terrænovergange er det tid at begynde på schweisstræningen. Hvis hunden skal bruges til eftersøgning skal den gradvis vænnes til at ignorere sporlæggerens fært og i stedet gå på klovsporet og blodfærten. Hvis det er en hund som skal bruges til schweissprøver skal vi lære den at det er fodsporet med klov og/eller blodfærten vi interesserer os for. Med jagthunderacer volder dette normalt ikke noget problem da de har stor interesse for vildtfært.

Udlægning af spor.

Dagen før vi skal træne tager vi klove og færtvand eller blod op af fryseren. Færtvandet/blodet hældes på en pipetteflaske som man så kan dryppe det ud med, ved at klemme på flasken. Man finder hurtigt ud af hvor hårdt der skal klemmes på flasken.

Monter klovene på færtskoene og transporter dem i en plastpose helt frem til "anskuds stedet". Skrab med foden et "anskudssted" og læg færtskoene her. Træd op i fortskoene og spænd dem fast på støvlerne.

Vi starter med at dryppe rigeligt færtvand/blod i anskudsstedet og gerne sprøjte i "skudretningen", for at illustrere skuddet som "trækker" blod med fra dyret i udgangen. Har man noget hår fra et skind eller andre rester kan man også udlægge sådanne, for at lære hunden at markere for "Pürschtegn". Personligt drypper jeg ikke meget færtvand/blod i sporet; mere som stryge schweiss i vegetationen, på træstubbe, ved grøftepassager og alle steder hvor et såret dyr kan tænkes at afsætte blod. Et såret dyr vil jo i virkeligheden måske slet ikke dryppe blod direkte i sporet. Mange bruger at dryppe på klovene; men et anskudt dyr vil jo normalt ikke bløde gennem klovene; men snarere ved siden af klovsporet.

Færtsko er som sagt det som ligner det naturlige mest, fordi disse efterlader et naturligt aftryk i skovbunden. I staren kan vi godt bruge lidt rigeligt færtvand/blod og vælge terrænet efter at det skal være let for en selv at følge hunden. Vælg f.eks. at lægge de første spor i højskov, hvor der er god plads til rem føringen. Sporets længde og blodmængden er ikke så vigtig de første gange, her er det vigtigere, at det er et spor som er let at føre remmen/hunden på. Vi skal jo også selv lære at "føre" hunden i den lange rem og det kan godt volde lidt vanskeligheder de første gange. De første spor skal ikke være mere end 100 meter. Forenden af sporet placerer vi "dyret". De første spor lader vi ligge ca. 3 timer inden vi går dem med hunden.

Under sporudlægningen markerer vi sporet med tøjklammer som kan hæftes i grene og lignende. Husk at samle dem alle sammen igen. Jeg samler altid mine klammer ind samtidig med jeg går sporet med hunden. Det er meget vigtigt vi altid nøjagtigt ved hvor sporet går så vi kan se om hunden holder sig på kernespor.

Spanielskolen

Steen Stenild, Birkevej 12, 8370 Hadsten telefon 86983353 email steen-stenild@hotmail.com
hjemmeside www.tacora.dk

Så snart hunden har fanget ideen med sporet kan vi øge kravene. Start evt. med en blød bue; men fortsat samme længe. Så et længere spor med en endnu blødere bue. Når vi starter på knæk går vi igen tilbage til helt korte spor. Husk også terrænovergangene så hunden ikke vænnes til kun at gå i skov. Ideen er at vi skal gå langsom frem og hunden skal hver gang have succes. Vi må kun øge sværhedsgraden på et punkt af gangen (her tænker jeg på, længden, liggetiden, buer, knæk o.s.v.)

Lav en startrutine.

Inden vi skal til at gå spor med hunden skal vi beslutte os for en startrutine. En rutine som hver gang viser hunden, nu skal vi i gang med et spor. Vi laver en rolig rutine som både psykisk og fysisk trækker hunden i arbejdstøjet. Min egen rutine foregår på følgende måde. Ca. 6-8 meter fra startstedet sætter jeg hunden af, med den almindelige line på. Jeg går så selv frem og undersøger stedet – stille og roligt. Så går jeg tilbage til hunden og tager halsbånd og line af og giver den i stedet sele på. Jeg ruller sporlinen helt ud og sætter den i selen.

Jeg tager så mine handsker på og går frem til anskudsstedet/startstedet og sætter mig på hug og holder min flade hånd umiddelbart over startstedet, med håndfladen vendt mod hunden. Nu kalder jeg hunden frem og jeg har tidligere lært den at dutte på min flade hånd, så den vil naturligt gå frem til hånden som er lige over starten. Tag fat om linen men den anden hånd; men hold kun løst i linen så hunden kan trække den med sig. Når hunden af sig selv viser interesse for starten siger jeg "find dyret" og lader hunden starte sporet. Giv hunden god tid til at finde ud af hvilken vej sporet går. Den skal sikkert cirkle rundt et par gange inden den fornemmer hvilken vej sporet går. Jeg følger ikke efter før den er næsten helt ude i linens længde. Alt dette selvfølgelig fordi hunden skal lære at koncentrere sig og tage sig god tid til at optage den rigtige færter i den rigtige retning. Samtidig har jeg nu meget stor forskel på denne opgave (at følge blodspor) og andre spor og apporтерings opgaver jeg stiller hunden. Den ved nu præcist at når vi har dette "arbejdstøj" på og udfører dette ritual, hvad opgaven består i.

Når vi begynder at gå døgngamle spor er det også tid for ændring af startrutinen. Ved 20 timer prøven får man ikke anvist anskudsstedet; men udpeget et område på 20x20 meter, hvori sporet starter.

Vi starter med at ændre den sidste del af ovennævnte rutine, hvor vi normalt har sat os på hug og holdt den flade hånd over anskudsstedet. Vi sætter os nu et par meter fra og sørger for vi har vinden imod os. Når hunden kommer frem finder den ikke umiddelbart noget; men begynder instinktivt at søge fremad, hvilket vi roser den for. Det er så bare om langsomt at øge afstanden til anskudsstedet i forhold til, hvor vi starter hunden og samtidig vænne hunden til at vi ikke sidder ned når vi starter. Sørg også for at starte fra forskellige vinkler, så hunden ikke får fornemmelsen af at sporet bare går lige frem foran den.

Vi skal jo nå frem til at kunne afsøge "boksen" som er 20x20 meter. Find ud af hvilken retning vinden kommer fra og start hunden i den vindretning du føler fungerer bedst. Det er dig som hundefører der skal beslutte i hvilket mønster du vil afsøge boksen. Hold hunden i forholdsvis kort line, f.eks. 4-5 meter og gå frem i zig zag så du dækker hele boksens areal. Start afsøgningen med samme signal som du har brugt ved færtdiskriminerings træningen f.eks "dyr". Når hunden finder starten holder vi den roligt tilbage og går frem til den og ser hvad den har fundet. Det er altid en god bekræftelse til os som hundefører at se blodet. Giv nu hunden signalet for at følge spor f.eks "find dyret". På virkelige eftersøgninger skal man som hundefører også have tid til at vurdere pürchtegnene og dermed danne sig et overblik over, hvilken anskydning vi har foran os.

Spanielskolen

Steen Stenild, Birkevej 12, 8370 Hadsten telefon 86983353 email steen-stenild@hotmail.com
hjemmeside www.tacora.dk

Under afsnittet om færtdiskriminering har jeg beskrevet, hvordan jeg lærer hunden at markere for en bestemt fært/vildtart. Dette fører vi over på træningen af opstart i boks. Tag f.eks. kronvildt færten i teægget og grav det ned i anskudsstedet og væn hunden til at markere den har fundet færten inden den får lov at starte sporet.

Hunden går spor.

Vores vigtigste opgave er nu at føre remmen og lade hunden arbejde selvstændigt. Lad hunden få rigelig tid på sporet og koncentrer dig om rem føringen.

Så længe hunden arbejder på sporet følger vi med. Hvis hunden løfter hovedet eller går af til en af siderne stopper vi øjeblikkeligt op og bliver stående. Hunden skal have lov at gå i cirkel, for at finde tilbage igen. Lad så vidt muligt hunden selv finde tilbage, hvis den mister kontakten med sporet. Man kan evt. opfordre og animere hunden ved at sige find dyret; men sig det kun når hunden er vendt mod sporet. Man skal ikke lade hunden gå længere væk fra træningssporet end det linens længde tillader.

Husk på træningssporet har vi overtaget, vi ved jo hvor sporet går. Skal hunden have hjælp for at finde tilbage går vi lidt tilbage på sporet og starter den igen ved at pege på sporet og sige find dyret.

Når hunden kommer frem til "dyret" skal den have lov at ruske det og den skal selvfølgelig have rigelig ros.

Tag dyret og giv hunden en belønning; men husk det er ikke kun i slutningen hunden skal have belønning. Det er vigtigt vi under træningen roser hunden for at følge sporet nøjagtigt.

Opbyg et fornuftigt træningsforløb.

Som hunden bliver dygtigere øger kravene gradvist, så den får en passende udfordring; det er vigtigt at vi ikke øger kravene på flere områder af gangen. De forhold som har indflydelse på sværhedsgraden er:

- Det givne færtbillede
- Sporets liggetid
- Sporets længde
- Knæk eller andre udfordringer på sporet
- Vejret
- Terrænet beskaffenhed
- Forstyrrelser

Træn mindst en gang om ugen og lav gerne en træningsplan. Sporenes længde og antallet af knæk øges som sikkerheden stiger.

Hver eneste spor skal være lidt sværere end det forrige og en god regel er at man ikke laver mere end to spor, med samme sværhedsgrad. Så er det nemlig tid til at øge sværhedsgraden.

Se mere om schweiss øvelser her.

Spanielskolen

Steen Stenild, Birkevej 12, 8370 Hadsten telefon 86983353 email steen-stenild@hotmail.com
hjemmeside www.tacora.dk

UDSTYR

Udstyr til udlægning og hund.

Traditionelt har man i Danmark brugt okseblod til udlægning af schweiss spor. Det skal helst være okseblod, eller evt. fåreblod. Griseblod er tyndere i konsistensens. Blodet kan man skaffe hos en kreaturslagter. Blodet skal sies, det så det er rent blod, ellers risikerer man det sætter sig i pipette flasken. Blodet hældes på plastflasker eller i frost poser i portioner af en kvart liter. Der skal ikke tilsættes noget til blodet, blot man behandler det indenfor et par timer efter tapningen. Frosset blod mister koagulations evnen og er klar til brug efter optøning.

Forenden af sporet skal der jo ligge et "dyr", som kan bestå af nogle sammenbundne hjorteben, et sammenrullet skind eller endnu bedre en rådyr attrap. En rådyr attrap laver man af et rådyr skind, hvor hoved og løb er beholdt på under brækningen. Skindet renses for kødrester og "garves" med grovsalt, som skiftes flere gange. Herefter kommer man skindet i en spand med vand, hvori der er blandet alun og salt. Lad skindet stå i opløsningen en uges tid, herefter skal det tørre langsomt. Når skindet er klart sys det sammen og fyldes ud med skumgummi. Se i øvrigt dette link <http://www.skoven-i-skolen.dk/default.asp?m=17&a=1281>.

Til udlægningen af blodet er der flere muligheder. Man kan dryppe det ud med en pipette flaske (kan købes på apoteket og i flere netbutikker) eller man kan bruge en ½ liters spritflaske og bore et lille hul i låget. Man kan også montere et par rådyr klove på en stok og så sprøjte blod på klovene med pipette flasten. Blodet kan så duppes ud med "klovstokken". Det kan evt kombineres med dryp direkte fra pipette flasken.

Det mest naturlige spor får man efter min mening ved at anskaffe eller selv lave et par færtsko. Det er sko med plads til montering af dyreklove. Med dem kan man i bogstaveligste forstand gå sporet. Det giver den fordel at der sammen med schweiss også bliver klovmærker i skovbunden.

Det sidste er noget at markere sporet med. Vi skal nemlig altid være 100 % sikre på nøjagtigt hvor sporet går. Jeg foretrækker ganske almindelige tøjklammer af f.eks. rødt plastik. Man kan evt. nummerere dem og så opsætte dem i nummerorden, så har man ekstra styr på hvor langt man er kommet og at man får alle med hjem igen. Man skal altid sørge for at efterlade det lånte terræn uden "mærker og men" af at man har været der.

Vær altid omhyggelig med ikke at få blod eller fært på mærkerne. Opbevar disse i plastposer og hold dem altid adskilt fra klove og blod. Hvis der kommer fært på mærkerne vil hunden lære at lede efter mærkerne og det ønsker vi ikke.

Vi skal også bruge noget "arbejdstøj til hunden. Det kan være et schweiss Halsbånd eller en sele. Et schweiss Halsbånd er af læder, bredt og med en såkaldt swirvelring til at hægte linen i. Disse kan normalt købes i en jagtudyrsforretning. Hvis man vil bruge sele er det største udvalg at finde i hundeudyrsforretninger. Der findes flere gode netbutikker som har alt til schweisstræning. Linen skal være ca. 9-10 meter lang. Den kan købes i læder eller webbing, hvad man nu foretrækker. Min erfaring er at runde liner lettere snor sig og derved hænger fast. Flade liner glider lettere gennem terrænet især de helt glatte biothane liner.

Spanielskolen

Steen Stenild, Birkevej 12, 8370 Hadsten telefon 86983353 email steen-stenild@hotmail.com
hjemmeside www.tacora.dk

Færtsko kontra dråbeudlægning.

Udlægning af sporet med pipetteflaske er det man i fagsproget kalder konventionelt spor. Det er spor udlagt med blod alene, uden klovspor.. Sporet består af de uddryppede bloddråber; men et anskudt og flygtende dyr flyver jo ikke over jorden, det sætter også kloaftryk. I den virkelige situation vil disse kloaftryk ikke alene give et spor ved at klovene "træder igennem" skovbunden, det sårede dyr vil også afsætte en speciel fært fra de kirtler som dyrene har mellem klovene. Derfor vil metoden med færtsko give langt det mest naturlige spor til hunden at følge og det viser sig da også at man ikke behøver bruge ret meget blod. Hvor man før har brugt en ¼ l på 400 meter, kan man snildt bruge denne blodmængde på to eller tre spor uden hunden får større besvær med at følge sporet. (her taler jeg selvfølgelig ikke om hunde under oplæring).

Skal vi overhovedet bruge blod ?

Man kan faktisk sagtens helt undvære blod. Hvis man træner hunden på færtsko med klove, behøver man ikke blod, hunden kan sagtens gå på klovene alene. Jeg har på det seneste eksperimenteret med fært vand, inspireret af en artikel om SIAB metoden (Scent in a bottle). Jeg tager simpelthen det nederste at råvildt løbene, klippet over i knæleddet og deler disse i to. Det nederste stykke med klovene bruger jeg til montering på fært skoene og det andet stykke stilles i blød, i lunkent vand natten over. Dette vand bruger jeg så i stedet for blod og det fungerer ganske udmærket.

Man kan sagtens fryse dette vand ned som man ville gøre med blod, hæld det på frostposer med ca ¼ l i hver. Mærk poserne med fært vandet så det kan parres sammen med de tilsvarende klove. Når jeg har løbene fra et dyr laver jeg to sæt klove, et højre og et venstre, bestående af et forløb og et bag løb og så de dertilhørende frostposer med fært vand mærket med henholdsvis højre eller venstre samt dato. Man kan fint lave otte til ti frostposer med fært vand til hver sæt klove. Løbsstykkerne som har stået i blød klipper jeg i stykker med en kraftig grensaks og disse stumper af ben, marv og skind bruger jeg til at lægge i anskuds sted og sårlejer. I grundtræningen bruger jeg slæb af lunge, klove eller udsprøjtning af blod og selvfølgelig fodspor med pølser. Først når jeg begynder at bruge fært skoene til udlægning går jeg samtidig over til fært vand.

Spanielskolen

Steen Stenild, Birkevej 12, 8370 Hadsten telefon 86983353 email steen-stenild@hotmail.com
hjemmeside www.tacora.dk